

Den svære kunst at blive som danskerne

Foto: Henrik Lomholt Rasmussen

Mange udenlandske medhjælpere har ikke kontakt til andre danskere end deres arbejdsgiver. Det kan sænke arbejdsglæden og livskvaliteten. Rådgivningsvirksomheden Agri Nord vil rette op på skævhederne via erfagrupper og dansktimer for udenlandske ansatte samt rådgivning af landmænd om integration.

Den sidste ko er malket. Så er det hjem på værelset og tænde for flimmeren samt spise hvidt toastbrød. Måske bliver det til et Skypeopkald til familien eller kæresten i hjemlandet inden sengetid og opladning til den næste arbejdsdag i stalden.

Sådan ser den triste hverdag ud for mange udenlandske landbrugsmedhjælpere ifølge Vittus Bernlow, HR-konsulent for rådgivningsvirksomheden Agri Nord. I de 20 år, han har rekrutteret udlændinge, primært fra Rumænien, til nordjyske bedrifter har han set mange central- og østeuropæere kæmpe med hjemve samt ensomhed og vende tilbage til hjemlandet efter kort tid i Danmark.

"De udenlandske ansatte har sjældent kontakt til danskerne og lever i en slags parallelsamfund. Nogle får deres kone eller kæreste herop. Hvis hun ikke kommer til at lave andet end at servicere manden, får hun hurtigt nok og overtaler manden til at rejse hjem," fortæller Vittus Bernlow.

For at forebygge denne udvikling – som ud over de personlige nederlag også koster landmanden tid og penge i form af hyppige nyan sættelser – diskuterer Vittus Bernlow ofte vigtigheden af at integrere fx polakker, rumæner og ukrainere, når han rådgiver nordjyske landmænd.

"Som arbejdsgiver på en bedrift har man en kæmpe forpligtelse over for sine udenlandske ansatte. De er ikke bare billig arbejdskraft, men ofte velkvalificerede folk, der er ansat efter de gældende overenskomster. Tager man sig tid til at lære dem op og insisterer på, at de lærer dansk fra dag ét – samt interesserer sig for dem som privatpersoner – kan udlændinge på sigt blive loyale medarbejdere, som man kan have på sin bedrift for evigt," forklarer Vittus Bernlow.

Dansktimer på bedriften

Men også udlændinge har et ansvar for at blive dus med Danmark og danskerne. Det er der mulighed for at blive via Agri Nord's to erfagrupper for udenlandske medarbejdere.

"Vi er ved at få gang i en ny gruppe for yngre medarbejdere, mens vores gruppe for erfarne ansatte har kørt i et par år. Medlemmerne har bl.a. talt om danskerne og deres mentalitet med sognepræsten i Aars og besøgt landbrugsmuseet på herregården Gl. Estrup. Nu vil nogle i gruppen ud at se, hvordan andre dele af det danske arbejdsmarked fungerer for at afgøre, om de kan lære noget deraf og bruge det hjemme på går-

den," fortæller HR-konsulent Vittus Bernlow.

Han står også for at organisere danskundervisning for medhjælpere, der ikke nåede at benytte sig af tilbuddet om gratis sprogtimer i de første tre år af deres ophold i Danmark.

"Det kan ofte være svært at kombinere arbejde på en gård i Udkantsdanmark, hvor busforbindelserne er dårlige eller manglende, med at gå på sprogskole. Derfor har vi iværksat, at en lærer fra Farsø Sprogskole kommer ud på nogle af gårdene og underviser medhjælpere i hold på 8-10 kursister," fortæller Vittus Bernlow.

Intet liv på gaderne

Sprogundervisningen, erfagruppens møder og udflugter samt Agri Nord's Facebookgruppe for udenlandske medhjælpere har lettet vejen ind i det danske samfund. Det mener 32-årige Ciprian Rambu, medlem af erfagruppen, driftsleder på en gård og bosat med sin kone og søn i et købt og selvrenoveret hus i landsbyen Aaestrup.

"Danskerne er flinke nok, når det lykkes at komme i snak med dem. Men de er svære at komme ind på livet af og kommer ikke til dig af sig selv," siger Ciprian Rambu på flydende dansk.

Der findes ikke et præcist tal for antallet af udenlandske medarbejdere i dansk landbrug, men deres andel anslås til at være ca. 40 pct. Tallet er vokset 12-15 pct. i de seneste tre år. Væksten skyldes bl.a. problemer med at rekruttere dansk arbejdskraft til det såkaldte Udkantsdanmark.

/Henrik Lomholt Rasmussen

Rumænere skaber liv i Udkantsdanmark

Rumænske Petronela og Ciprian Rambu er faldet godt til i Aarestrup. Kontakten til familie og venner i fædrelandet holder parret via Skype og et årligt besøg på hjemegnen ved byen Iași i det nordøstligste Rumænien. Foto: Henrik Lomholt Rasmussen.

Hensynet til deres første barn fik en rumænsk driftsleder og hans kone til at lære dansk samt købe, totalrenovere og slå sig ned i billigt hus i en nordjysk landsby.

“Davs og velkommen! Ciprian arbejder stadig på gården, men han kommer lige om lidt,” siger Petronela Rambu på klingende dansk, da hun åbner hoveddøren til sit og mandens hjem i landsbyen Aarestrup.

Den lille flække ligger 13 km vest for Skørping i det såkaldte Udkantsdanmark. Her købte rumænske Petronela og Ciprian Rambu sidste år inden jul et hus til 415.000 kroner.

“Udbetalingen betalte vi med de penge, vi havde tjent ved at arbejde i landbruget. Ejendomsrådgiveren sagde, at huset var under den standard, som danskere ville bo i. Det var også

noget gammelt lort, men vi renoverede alt indvendig og har boet her siden påske,” fortæller Ciprian Rambu, der netop er trådt ind ad bagdøren.

Den 32-årige rumæner er driftsleder på en gård nær Aarestrup, hvorfra han undtagelsesvis er smuttet hjem til frokost. Den består af højtbelagt smørrebrød og serveres af Petronela Rambu. Hun er kok og arbejder halvtids i Monarch-restauranten på rasteplassen Himmerland Øst ved E45-motorvejen. Og så er hun gravid med parrets andet barn. Det kommer til at vokse op i Danmark – for familien Rambu har besluttet sig til at vinke farvel til et liv i deres hjemland.

“Egentlig ville vi kun have sparet nogle penge op ved at arbejde her i to-tre år og så tage hjem. Men da vi fik vores første barn, Marcus, som nu er 16 måneder, besluttede vi os for at blive i Danmark. Her kan han få en tryk opvækst og en god uddannelse. I Rumænien er der ingen fremtid for hver-

ken ham eller os. Arbejdsløsheden er høj, og landet er bundkorrupt. Det er bedre i Danmark. Skatten er høj, men den betaler jeg gerne. Bl.a. fordi man til gengæld har gratis og gode sygehuse samt skoler,” fortæller Ciprian Rambu og skærer et stykke af sin rugbrødsmed med æg, rejer og mayonnaise.

Møde med præsten

Kendskabet til det danske samfund har han bl.a. fået via rådgivningsvirksomheden Agri Nords erfagruppe for udenlandske medarbejdere. De har bl.a. haft et diskussionsmøde med sognepræsten i Aars og besøgt Gl. Estrup. Agri Nord står også bag dansktimerne, som Petronela og Ciprian Rambu begyndte på inden Marcus' fødsel.

I dag foregår stort set al kommunikation uden for det rumænske pars hjem på dansk.

“På bedriften taler jeg fx dansk med gårdens ejer. Modsat en rumænsk chef, som vil bestemme alting, lytter han gerne til mine ideer. Og begår man en fejl, kan man sagtens tale med ham om det. I Rumænien ville man få hovedet revet af,” siger Ciprian Rambu, der bl.a. også taler dansk, når han fx ringer til maskinstationen eller bestiller foder.

Privat foregår de fleste samtaler dog fortsat på rumænsk.

“Vi har mange rumænske venner, der også arbejder i landbruget, her på egnen. Danskerne er svære at komme ind på livet af. Men igennem vores søn Marcus er vi kommet i kontakt med andre børnefamilier i Aarestrup, så det skal nok komme. Og Marcus får garanteret ingen problemer. For han kommer til at vokse op som dansker,” fastslår Ciprian Rambu. /Henrik Lomholt Rasmussen

Lær dansk og bliv forfremmet

For at blive driftsleder på Rosenlund skal en mangeårig polsk medhjælper lære at tale dansk. Det er en udfordring for ham.

I stalden på Rosenlund ved Arden er indehaver Erik Møller Andersen og Krysztow Tevlecki ved at tale om en justering, den polske medhjælper på eget initiativ har lavet på en minilæssers motor. Samtalen foregår på engelsk.

For trods otte års ansættelse på Rosenlund rækker Krysztow Tevleckis dansk ikke til meget mere end at bestille en kop kaffe. Og bede om at få lidt mælk i den. Men nu skal der komme mange flere danske ord ud af den 29-årige polak.

“Kris gør det godt, og jeg har brug for ham som driftsleder, fordi vi har udvidet bedriften ved at købe en nabogård med 65 ha jord. Som driftsleder skal han kunne tale og forstå dansk, så han fx kan ringe og bestille en kloaksugning eller lave

en aftale med maskinstationen. Ellers kan jeg ikke bruge ham,” siger Erik Møller Andersen.

Enetimer på gården

Derfor har han via sine månedlige møder med HR-konsulent Vittus Bernlow fra rådgivningsvirksomheden Agri Nord fået arrangeret, at Krysztow Tevlecki skal have enetimer i dansk. Undervisningen skal ske på Rosenlund. Lønnen til læreren med speciale i dansk som fremmedsprog betaler Erik Møller Andersen. Bliver Krysztow Tevleckis dansk så godt, at han kan blive driftsleder, venter der ham en lønforhøjelse i form af den hyre, som Erik Møller Andersen giver dansklæreren.

“Det er en god motivation. Det samme er risikoen for, at jeg kan miste mit job, for jeg kan lide at være her. Erik er god til at forklare mig og de seks andre ansatte (fire udlændinge og to danskere, red.) om opgaverne; på engelsk. Fx når vi

holder tavlemøder om morgenen. Og modsat en polsk chef er Erik også åben for forslag fra os. Men dansk er svært,” konstaterer Krysztow Tevlecki, der bor i et hus på Rosenlund.

Tvivl om fremtiden

Ud over sprogbøvet døjer Krysztow Tevlecki med fremtiden. Hvad skal der ske?

“Min kone, der taler flydende dansk, og jeg regner med at tage hjem om fem år. Vi har ingen danske venner, men vi har en datter på ni måneder, som jo kommer til at lære dansk og gå i vuggestue og børnehave her på egnen. Jeg er ved at bygge et hus på min hjemegn ved Lublin, men det går langsomt pga. det polske bureaukrati. Og livet er bedre i Danmark. Man risikerer ikke at blive fyret fra dag til dag, der er ordnede forhold, og lønnen er bedre. Så hvem ved?” funderer Krysztow Tevlecki. /Henrik Lomholt Rasmussen

Tilpas kvierens sengebåse

DH-kvier er blevet større og tungere. Foto: Anja Juul Freudendahl.

En ny FarmTest viser, at DH-kvier vokser hurtigere, end tidligere vejninger viser. Derfor kan der være behov for at tilpasse deres båse og inventar.

En FarmTest fra VFL, Kvæg viser, at DH-kvier har en bedre tilvækst i starten af deres leveår i forhold til tidligere kendte værdier. De bliver med andre ord hurtigere større og tungere. Det betyder, ifølge testen, at der kan være sengebåse, som er for smalle og for korte til de dyr, der er i holdet. Derfor er det tid til at se efter, om dyr og sengebåse passer sammen.

"Inden for det seneste årti har vi set en stigning i størrelsen på fuldt udvoksede køer. Derfor ønskede vi at undersøge, om det samme var gældende for kvierne. Det må vi konstatere, at det er. Derfor vil der i mange ungdyrstalde være et behov for tilpasninger," fortæller bygningsrådgiver Anja Juul Freudendahl, LMO, som har gennemført undersøgelsen.

I alt er 683 DH-kvier i alderen 3 til

25 mdr. fra forskellige besætninger blevet målt og vejjet. Ud fra disse målinger er der udarbejdet en tabel, der viser kvierens alder og dertil hørende anbefalet bredde på sengebåsene. Det er aldersintervallet, der er anderledes end hidtil antaget.

"Brug tabellen ude i stalden, så dyrene sikres bedre rammer," lyder anbefalingen fra Anja Juul Freudendahl.

Vokset i højden

FarmTesten viser også, at dyrene er vokset i højden. Faktisk er de blevet fire til otte cm højere end hidtil antaget. Anja Juul Freudendahl understreger imidlertid, at det ud fra testen ikke er muligt præcist at angive, i hvilken højde nakkebom og øvrigt inventar bør placeres. Derfor er der et stort behov for at afklare dette i fremtidige undersøgelser. Ikke desto mindre er det, ifølge konsulenten, vigtigt at gå ud i stalden og tjekke, om det ser fornuftigt ud. Find FarmTesten Kropsmål og vægt på DH-kvier på www.FarmTest.dk.

/Kirsten Marstal

Vægt, kg	150 - 200	200 - 300	300 - 400	400-500	500-600
Alder, mdr.	4 ½ - 6 ½	6½-10	10-15	15-20	20-25
Bredde, sengebåse	0,75	0,80	0,90	1,0	1,10

Tabellen viser kvierens vægt og alder samt anbefalet bredde på sengebåsene. Det er aldersintervallet, der er anderledes end hidtil antaget.

Styrk bedriften med kursus i Tavlemøder

Torsdag d. 23. oktober kl. 8.30-16.00 kan du på Videncentret for Landbrug ved Skejby få styrket bedriftens arbejdskultur med et kursus i Tavlemøder.

Kurset i Leanværktøjet Tavlemøder er for dig, der vil lære at gennemføre tavlemøder på land-

brugsbedrifter med én eller flere ansatte.

Pris: 2.500 kr. ekskl. moms for DLBR-rådgivere og landmænd og 3.000 kr. ekskl. moms for øvrige.

Tilmelding: Anja Revsbeck på aor@vfl.dk. Læs mere om kurset på www.arbejdsplan.kvaeg.dk

Ny metode til at vurdere kerneknusning

En balje vand er et simpelt, men effektivt redskab til vurdering af kerneknusning.

En opvaskebalje eller måske bare en spand er et simpelt og effektivt redskab til at tjekke, om kerneknuseren er indstillet sådan, at majskerne er tilstrækkeligt knust i majsensilagen. Det kunne 135 rådgivere tirsdag, blandt meget andet, høre om, da VFL, Kvæg holdt sin årlige fodringsdag om aktuelle fodrings spørgsmål. Hvis der er hele kerner i ensilagen, vil stivelsesudnyttelsen falde, og en betydelig mængde stivelse vil blive udskilt med gødningen. Derfor er det vigtigt, at kerneknusningen er effektiv, så hele kerner undgås. Her er den vanlige fremgangsmåde med at vurdere kerneknuserens justering med det blotte øje usikker.

Anderledes sikkert er det at vurdere kerneknusningen, når man får blade og stængler sorteret fra, så man har kernerne for sig. Metoden, som er udviklet i USA, går ud på at lægge to-tre håndfulde repræsentativt materiale af den høstede majs i fx en opvaskebalje, der er trekvart fyldt med vand. Her vil stænglerne flyde ovenpå, mens kernerne vil synke. Efter at have fjernet stænglerne med hænderne, hældt vandet fra og bredt kernerne ud kan man hurtigt vurdere graden af kerneknusningen.

Den hurtige vurdering giver mulighed for at justere kerneknuseren, inden det er for sent, så man får den optimale kerneknusning og dermed den bedste udnyttelse af stivelsen. Se mere på Landbrugsinfo\Kvæg\Foder\Grovfoder\Majsensilage.

/Martin Øvli Kristensen

Lempet tolkning af transportregler

En mildere tolkning af transportreglerne for dyr betyder, at landmænd nu selv må transportere kvier og køer i de sidste 28 dage inden forventet kælvning.

Fødevarestyrelsen har lempet tolkningerne af reglerne for transport af dyr. Det betyder, at kvier og køer i de sidste 28 dage inden forventet kælvning nu må transporteres over kortere afstande i landmandens eget transportmiddel, hvis det i øvrigt er egnet hertil.

Det hidtidige forbud mod at transportere dyr i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden var et problem

for kvægbrugere, der har en opdelt produktion med opstaldning af kvier eller goldkøer på en anden ejendom end den mælkeleverende. Landbrug & Fødevarer, Kvæg har imidlertid gennem lang tid arbejdet på at få ændret på reglerne, så de blev anvendelige i forhold til de praktiske produktionsforhold. Det er derfor en glæde at se, at der endelig er kommet en positiv udvikling i sagen.

Egen transport af højdægtige dyr forudsætter, at de generelle regler om hensynet til dyrene overholdes (EU-transportforordningens artikel 3). Det er landmandens eget ansvar, inden hver transport, at vurdere, om det enkelte dyr er egnet til transport.

/Henrik Læssøe Martin

Nyt modul i DMS Dyreregistrering til medicinregnskab

Medicinafstemning gør det nemt at dokumentere ejendommens medicinforbrug.

Medicinafstemning hedder det nye modul i DMS Dyreregistrering, som gør det let at afstemme og dokumentere medicinforbruget på ejendommen.

Det nye modul sparer en masse papirarbejde med medicinregnskabet. Et klik på modulet fører til en oversigt over alle aktuelle præparater, og med en beregnet status for hvert

præparat kan du nemt sammenholde det beregnede med det faktiske lager i medicinskabet.

Med jævne mellemrum skal du indberette, hvad du har på lager den pågældende dag. Vi anbefaler, at du indberetter i forbindelse med dyrlægens rådgivningsbesøg. For at lette opgaven har vi lavet en notatliste, hvor præparater og beregnede mængder er fortrykt, som du kan tage med hen til medicinskabet.

Når beregnet mængde ikke stemmer overens med den faktiske, fore-

slår programmet en korrektion. Den svarer til det, vi tidligere kaldte 'regulering'. Endvidere kan du indberette spild, hvis du fx taber en flaske, så du kan dokumentere, hvad der er sket med den udleverede medicin.

Der dannes en ny linje for hver afstemning, du foretager, og ved et enkelt klik kan du folde linjen ud og se samtlige hændelser siden sidste status.

Medicinafstemning er udviklet i samarbejde med en række kvægbrugere, der har haft modulet til

rådighed i en længere periode. Dette for at få input til udviklingen samt at opnå sikkerhed for, at modulet matcher de faktiske arbejdsrutiner i stallen. Hvis du har brug for hjælp til at komme i gang, så tryk på ikonet med et spørgsmålstegn øverst i skærmens højre hjørne.

Uanset om du bruger DMS Dyreregistrering, SmartKoen, Bovisoft eller det gamle Dyreregistrering til oprettelse og registrering af behandlinger, kan du benytte det nye medicinafstemningsmodul. /Jens Vingborg

MEDICINAFSTEMNING

Borgal vet, Norodine vet, Tribriksen vet, inj 24% - 24%

VIS MERE	PRIMO DATO	LAGER PRIMO	ORDN./ UDLEV.	FORBRUG	SPILDT MÆNGDE	REG. SPILD	BEREGN. LAGER	AFSTEMT KORREKTION	STATUS DATO	OPTALT LAGER	VIS TIDLIGERE AFSTEMNINGER	RED.	BEMÆRKNINGER
	09-07-2014	1131 MI	1000	360			1771		28-08-2014	MI			

Tryk på + og se hændelser i perioden.

Registrering af spild

Tast optalt lagerbeholdning. DMS beregner korrektion. Du godkender ved tryk på 'afstem'.

Budgetmatchen

Opfølgning – gør den så enkel som muligt

Om kort tid skal 2015 planlægges. Derfor er det nødvendigt at følge op på resultaterne for årets produktion.

Tiden går hurtigt, og 2014 er efterhånden langt fremme. Grovfoderåret er næsten gået, og snart skal majsens snittes, og det sidste slået græs hen-

tes hjem. Udviklingen i marken har over hele dyrknings sæsonen været tidligere end normalt på grund af et tidligt forår. Var udbytter og kvaliteter tilfredsstillende? Budgettet for 2014 blev udarbejdet for lang tid siden, og det kan være svært at huske fokusområder og målsætninger for året. Så det er nu, der skal følges op på, om resultaterne for året kan opfylde målsætninger for 2014. Om føje tid skal planlægningen af 2015 påbegyndes. Derfor er det nødvendigt, at resultaterne for årets anstrengelser i eksempelvis marken opsamles.

Opfølgingsdesign og -metode skal fastsættes i budgetlægningen. Det er ofte en simpel sag at fastsætte målsætninger. På nogle målsætninger kan konkret opfølgning dog være mere vanskelig. Målsætninger om mælkeydelse, dødelighed, m.v. er lige til. Her skal der bare trækkes den rigtige liste i DMS Dyreregistrering. Andre målsætninger er svære at følge op på.

Få derfor fastlagt opfølgning metode og -design sammen med udarbejdelsen af budgettet.

Gør opfølgningen enkel

Majsen står endnu på marken. Hvis der ikke allerede er bestilt snitter med flowmåler, er det stadig relevant at finde gode, brugbare opgørelsesmetoder for grovfoder. Hvis opgørelsen er svær, så brug det enkle. 'Tælle læs' ved majshøst er en enkel metode og giver megen viden om udbytter, endda også på tværs af marker og sorter. Et andet eksempel på enkel opfølgning er, at mange kvægbrugere har en målsætning om at være en god arbejdsplads. Hvordan følges op på det? Måske skulle man bare slå en streg på tavlen, hver gang der kommer en uopfordret jobsøgning. Så er det klaret. Simple metoder kan fint bruges selv i vores moderne verden med smartphones hængende i enhver kedeldragt. /Christian Raun

Dyrlæger klogere på klove

Nu kan dyrlæger blive eksperter i klovsundhed. Det siger Pia Nielsen, dyrlæge, VFL, Kvæg, som præsenterede et nyt efteruddannelsesforløb for kvægdyrlæger på Dyrlægeforeningen, Sektion Kvægs årsmøde i denne uge.

"Deltagere i kurset vil ikke kun få stor teoretisk viden om emnet, men også få erfaring i håndtering af klovlidelser på enkeltdyrsniveau og i rådgivning ved forebyggelse på besætningsniveau," oplyser Pia Nielsen.

Kurset er blevet til i samarbejde mellem Dyrlægeforeningens Sektion Kvæg, Danske fagdyrlægers organisation og VFL, Kvæg. Første kursus afholdes i marts 2015. Dyrlæge, specialkonsulent Peter Raundal, VFL, Kvæg, og kvægdyrlæge Lars Pedersen, Tinglev Dyrehospital, leder kurset. /Henrik Lomholt Rasmussen

